

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพเภสัชศาสตร์เป็นวิชาชีพที่สำคัญสาขาหนึ่งในการพัฒนาประเทศทางด้านสุขภาพ และอนามัยของประชาชน ในปัจจุบันประเทศไทยยังต้องการเภสัชกรอีกมาก ดังจะเห็นได้จากการที่คณะกรรมการพิจารณาขออนุมัติโครงการผลิตบัณฑิตสาขาเภสัชศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้เสนอขออนุมัติโครงการเพิ่มการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาเภสัชศาสตร์ต่อคณะรัฐมนตรี และได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2532 ulyให้ทบวงมหาวิทยาลัยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดเป้าหมายความต้องการเภสัชกรในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2532-2546) เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการแก้ไขปัญหาการกระจายเภสัชกร และเพื่อให้การผลิตเภสัชกร มีจำนวนเพิ่มขึ้นให้ได้อัตราส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนประชากรของประเทศในระยะยาว โดยกำหนดเป้าหมายให้มีสัดส่วนจำนวนเภสัชกร ต่อประชากรในปี พ.ศ. 2546 เป็น 1 : 5,200 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532) คณะเภสัชศาสตร์จึงมีนโยบายในการผลิตเภสัชกร ในระดับปริญญาตรี เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการกระจายเภสัชกร นอกเหนือจากนโยบาย ในการผลิตเภสัชกรแล้ว คณะเภสัชศาสตร์ยังมุ่งให้บริการแก่สังคม (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.) รวมทั้งมีนโยบายในการสนับสนุนการวิจัย ทั้งการวิจัยพื้นฐานทางเภสัชศาสตร์ และการวิจัยเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคด้วย

ในประเทศไทยมีคณะเภสัชศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ (คณะกรรมการทำงานโครงการพัฒนาเภสัชกรทบวงมหาวิทยาลัย, 2534) และในปี พ.ศ. 2534 มหาวิทยาลัย

นเรศวร ได้จัดทำมีโครงการจัดตั้งคณะ เกษศาสตร์ขึ้นอีกคณะหนึ่งอันเป็นคณะ เกษศาสตร์ของรัฐ คณะที่ 7 (มณฑล สงวนเสริมศรี, 2534) และได้รับ อนุมัติเป็นคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2537 (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยนเรศวร ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2537, 20-21) นับเป็นการลดความขาดแคลนของ เกษกรภายใน ประเทศอย่างมาก และเป็นการกระจายการศึกษาระดับสูงสู่ภูมิภาค

การที่คณะ เกษศาสตร์จะสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ที่วางไว้ได้ จำเป็นต้องอาศัยอาจารย์ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการปฏิบัติภารกิจ ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะ เกษศาสตร์ และเพื่อให้สอดคล้อง กับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529) ที่มุ่งให้ สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการผลิตบัณฑิต วิจัย บริการทางวิชาการแก่สังคมและ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ อาจารย์จำเป็นต้องใช้สารนิเทศดังที่ นงลักษณ์ ไม้หน่ายกิจ (2526) กล่าวถึงความสำคัญของสารนิเทศว่า ในวงการ ศึกษา และการวิจัย สารนิเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานประกอบการเรียน การสอน การค้นคว้า และการวิจัยของครู อาจารย์ และนักวิจัย นอกจากนี้ สุรีย์ บุษงามงคล (2528) ได้ศึกษาการใช้สารนิเทศของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ ต้องการใช้สารนิเทศเพื่อการสอน การพัฒนาหรือ ประดิษฐ์ และการเขียนตำรา หรือบทความวิชาการ ตามลำดับ

ในปัจจุบันสารนิเทศเพิ่มขึ้นอย่างมากมาจากการศึกษาของ Anderla (Cited by Cronin, 1988) ที่ศึกษาการเพิ่มขึ้นของสารนิเทศ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า มีบทความ และรายงานเพิ่มขึ้น 6,000-7,000 รายการต่อวัน การเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณของจำนวนวารสารและ วรรณกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี้ ทำให้ผู้ใช้สารนิเทศไม่สามารถ ติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาการในสาขาวิชาของตนได้ทัน (Nath, 1980) การ เพิ่มขึ้นของสารนิเทศ นอกจากจะเป็นปัญหาต่อผู้ใช้สารนิเทศแล้ว ยังเป็นปัญหา ต่อห้องสมุดที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมสารนิเทศด้วย ห้องสมุดต้องพยายามจัดบริการ ให้มีลักษณะ เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อให้สามารถบริการสารนิเทศไปยังผู้ใช้ ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง การจัดบริการเพื่อนำสารนิเทศที่ห้องสมุดมีไปยัง ผู้ใช้ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะความสำเร็จของห้องสมุดไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถน ในการจัดหาสารนิเทศที่ผู้ใช้ต้องการมาได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมไปถึง

วิธีการที่สามารถจัดบริการสารสนเทศ ให้ไปถึงผู้ใช้ที่ต้องการสารสนเทศนั้นด้วย นอกจากปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของสารสนเทศแล้วผู้ใช้สารสนเทศยังต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการให้เข้าถึงตัวผู้ใช้มากที่สุด จากการศึกษาของ สงศรี ดีศรีแก้ว (2525) พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ต้องการให้ห้องสมุดเผยแพร่สารสนเทศให้เข้าถึงตัวผู้ใช้มากที่สุด เพื่อให้สารสนเทศถึงมือผู้ใช้มากขึ้น จากปัญหาและความต้องการดังกล่าวแล้ว ทำให้บริการข่าวสารทันสมัยเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการสารสนเทศ ในด้านช่วยส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศของห้องสมุด และช่วยให้ผู้ใช้สารสนเทศสามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาการในสาขาของตนได้

บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Services) เป็นบริการสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้ใช้สารสนเทศได้รับทราบข้อเท็จจริง ความรู้ใหม่ ๆ โดยการวิเคราะห์บททวนสิ่งพิมพ์ทันทีที่ห้องสมุดได้รับ เป็นการคัดเลือกสารสนเทศในสาขาต่าง ๆ จากวารสาร รายงานการประชุม สิทธิบัตร หนังสือ และ จุลสาร เป็นต้น (นงลักษณ์ ไม้หน่ายกิจ, 2526)

บริการข่าวสารทันสมัยได้เข้ามามีบทบาทในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และห้องสมุดเพื่อการวิจัย ดังจะเห็นได้จาก ผลการศึกษาของ Hughes และ O'Connell (1981) ที่สำรวจการจัดบริการข่าวสารทันสมัยประเภทต่าง ๆ ได้แก่ บริการถ่ายสำเนาหน้าสารบัญวารสาร บริการดรรชนีวารสาร บริการตัดข่าว และบริการอื่น ๆ ผลการสำรวจพบว่า มีห้องสมุด 47 แห่งใน 68 แห่ง ที่ตอบแบบสอบถามจัดบริการข่าวสารทันสมัย และห้องสมุดส่วนใหญ่จัดบริการข่าวสารทันสมัย 2 ประเภท หรือมากกว่า ส่วนในประเทศไทยจากการสำรวจสภาพห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2527) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้จัดบริการข่าวสารทันสมัยประเภทต่าง ๆ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า และการวิจัย ห้องสมุดจำเป็นต้องจัดบริการต่าง ๆ ให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาถึงความต้องการของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ในด้านความต้องการในการใช้บริการต่าง ๆ ของ

ห้องสมุด ได้แก่ ทศนีย์ ขวัญสุวรรณ (2521) ได้สำรวจความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีอาจารย์คณะเกษตรศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของประชากร พบว่า อาจารย์มีความต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการแบบเข้าถึงตัวผู้ใ้มากที่สุด บริการที่อาจารย์ต้องการมาก ได้แก่ บริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่พร้อมบรรณนิทัศน์ บริการเวียนวารสารทางวิชาการแก่อาจารย์ภาควิชาต่าง ๆ และบริการถ่ายสำเนาหน้าสารบัญวารสารฉบับล่าสุด นอกจากนี้ สุนีย์ นัยจันทร์ (2524) ได้ศึกษาความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์คณะเกษตรศาสตร์ 3 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า บริการสารนิเทศประเภทหนึ่งที่อาจารย์ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการคือ บรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการข่าวสารทันสมัยสำหรับอาจารย์จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับบริการข่าวสารทันสมัยสำหรับอาจารย์ คือ พิมล เมฆสวัสดิ์ (2528) ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบบริการเลือกเผยแพร่สารนิเทศสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยทดลองจัดบริการหน้าสารบัญวารสารใหม่ และหนังสือใหม่ บริการสารระสังเขปสารนิเทศใหม่ และบริการข้อความตัดตอนจากสารนิเทศใหม่ ให้แก่อาจารย์สาขาสังคมศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์ทั้ง 2 สาขาเห็นว่าบริการข่าวสารทันสมัยที่จัดมีประโยชน์ ในด้านประหยัดเวลาและแรงงานในการติดตามเรื่องที่ต้องการ และมีความเห็นว่าบริการหน้าสารบัญวารสารใหม่ และบริการสารระสังเขปสารนิเทศใหม่มีความเหมาะสมกว่าบริการรูปแบบอื่น และ กฤติกา จิวาลักษณ์ (2533) ศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ในการใช้บริการข่าวสารทันสมัย ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บริการข่าวสารทันสมัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ บริการบรรณานุกรมหนังสือใหม่ บริการรายการสารบัญวารสารฉบับล่าสุด บริการตรรกะนี้บทความที่น่าสนใจ บริการเสนอรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ให้อาจารย์คัดเลือก และบริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศเฉพาะบุคคล ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์มีความพึงพอใจในการใช้บริการข่าวสารทันสมัยประเภทต่าง ๆ ในระดับปานกลาง ยกเว้น บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศเฉพาะบุคคลที่อาจารย์มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก

นอกจากการศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พรรณณพ บูรพัฒน์ (2535) ศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจต่อบริการข่าวสารทันสมัย ของอาจารย์คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยทดลองจัดบริการข่าวสารทันสมัย 2 ประเภทคือ บริการถ่ายสำเนาหน้าสารบัญวารสารและสิ่งพิมพ์ใหม่ และบริการสารระสังเขป หรือบทสรุปสารนิเทศใหม่เฉพาะเรื่อง ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์มีความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของเนื้อหาและประโยชน์ของบริการข่าวสารทันสมัย ทั้ง 2 ประเภท อาจารย์ต้องการบริการข่าวสารทันสมัยในรูปแบบบริการสารระสังเขป หรือบทสรุปสารนิเทศใหม่เฉพาะเรื่องมากกว่าบริการถ่ายสำเนาหน้าสารบัญวารสารและสิ่งพิมพ์ใหม่

นอกจากการศึกษาความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีการศึกษาความต้องการใช้บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศของผู้ใช้ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมโดย พัชราวิไล พงษ์วิษุฒดา (2535) ศึกษาความต้องการใช้บริการข่าวสารทันสมัย โดยศึกษาเฉพาะบริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศของผู้ใช้ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ในด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ สาขาวิชาที่ใช้ ประเภทของสิ่งพิมพ์ ภาษา และความทันสมัยของสิ่งพิมพ์ ผลการวิจัย พบว่า วัตถุประสงค์ของความต้องการใช้บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศเพื่อนำไปใช้งานที่รับผิดชอบ ได้แก่ การรับทราบถึงเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งนำมาใช้งานค้นคว้าวิจัย และงานแก้ไขปัญหาทางเทคนิค สาขาวิชาที่ต้องการในระดับมากคือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เคมี และผลิตภัณฑ์เคมี ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ต้องการในระดับมาก คือ วารสาร ภาษาของสารนิเทศที่ผู้ใช้ต้องการในระดับมาก คือ ภาษาอังกฤษ และผู้ใช้ต้องการสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัย คือ สิ่งพิมพ์ในปัจจุบัน

โดยที่ผู้ใช้ห้องสมุดโดยเฉพาะอาจารย์มักใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัด ดังที่ Andrews (1977) รายงานว่าห้องสมุดเภสัชศาสตร์ (Pharmacy Library) ที่มหาวิทยาลัย Purdue ศึกษาสภาพของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีวิทยาเขตกว้างขวาง โดยศึกษาในเรื่องการให้บริการห้องสมุด และราคาของทรัพยากรสารนิเทศ จากการศึกษาพบว่า ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ใช้เงินจัดซื้อหนังสือและบอกรับวารสารสูงกว่าคณะอื่น ๆ และผู้ใช้จัดลำดับความสำคัญให้วารสารมีความสำคัญเป็นอันดับแรก ในด้านการให้บริการของห้องสมุดกลาง พบว่า จำนวนผู้ใช้ของคณะเภสัชศาสตร์ไปใช้บริการของห้องสมุดกลางน้อย แต่นิยมใช้บริการของห้องสมุดคณะและห้องสมุดของภาควิชาต่าง ๆ มากกว่า และ นายิกา เมฆจรสกุล (2528) ศึกษาความต้องการและการใช้ข้อสนเทศของคณาจารย์ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีอาจารย์คณะเภสัชศาสตร์เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยจำนวนหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแหล่งข้อสนเทศที่คณาจารย์ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพฯ ศึกษานานการ ไร้ข้อสนเทศ และการให้บริการข้อสนเทศของห้องสมุดศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษานานการไร้แหล่ง ข้อสนเทศเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างคณะที่สังกัดกับการไร้แหล่งข้อสนเทศ พบว่า มีความแตกต่างกันตามลักษณะ เฉพาะบุคคลและวัตถุประสงค์ของการไร้ ข้อสนเทศ กล่าวคือ คณาจารย์สังกัดคณะใด ต่างก็นิยมไร้ห้องสมุดคณะที่สังกัด มากกว่าแหล่งอื่น ๆ และไร้แหล่งข้อสนเทศภายในสถาบันมากกว่าแหล่งข้อสนเทศ ภายนอกสถาบัน

บริการข่าวสารทันสมัยเป็นบริการที่ส่งเสริมให้มีการไร้สารนิเทศของ ห้องสมุดโดยช่วยให้ผู้ไร้ทราบถึงสารนิเทศที่ตนสนใจและโดยที่วิชาชีพเภสัชศาสตร์ ต้องศึกษาเกี่ยวกับความรู้ในด้านยารักษาโรค จำเป็นต้องค้นคว้าและวิจัย ตลอด จนหาความก้าวหน้าทางวิชาการมาไร้ เพื่อผลิตตัวยาใหม่ ๆ ขึ้นไร้ หรือเพื่อ พัฒนาตัวยาให้มีประสิทธิภาพในการรักษาโรค อาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์จึงจำ เป็นต้องศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการจากห้องสมุดอย่าง สม่าเสมอ และในปัจจุบันห้องสมุดคณะ เภสัชศาสตร์และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง ที่ให้บริการห้องสมุดแก่อาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์ได้จัดบริการรายชื้อหนังสือใหม่ และบริการจัดแสดงหรือนิทรรศการสิ่งพิมพ์ใหม่ ซึ่งเป็นบริการข่าวสารทันสมัย ที่ห้องสมุดมักจัดบริการ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงสภาพการไร้บริการข่าวสาร ทันสมัยที่อาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์ต้องการเพิ่มเติม

บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่าง ยิ่งในห้องสมุดคณะ เภสัชศาสตร์ จึงต้องทำหน้าที่แจ้งให้อาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์ ทราบถึงสารนิเทศที่ห้องสมุดมีอยู่ เพื่อสนองนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยใน ด้านการผลิตบัณฑิตสาขาเภสัชศาสตร์เพิ่ม ห้องสมุดควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน การปฏิบัติการกิจของอาจารย์ทั้งในด้านการสอน การวิจัย และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม โดยอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ในการไร้ทรัพยากรสารนิเทศ ของห้องสมุดด้วยการจัดบริการข่าวสารทันสมัยให้เข้าถึงตัวอาจารย์มากที่สุด การ ที่ห้องสมุดจะจัดบริการได้มีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ต้องคำนึงถึงความต้องการ ของผู้ไร้เป็นสำคัญ การศึกษาถึงความต้องการของผู้ไร้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้วิจัย มีความเห็นว่าควรจะได้มีการศึกษาถึงการไร้และความต้องการไร้บริการข่าวสาร ทันสมัยของอาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์ เพื่อห้องสมุดคณะ เภสัชศาสตร์และห้องสมุด ที่เกี่ยวข้องจะได้ทราบถึงความต้องการและปัญหานานการไร้บริการข่าวสารทันสมัย

และจะได้นำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัด และปรับปรุงบริการข่าวสาร
ทันสมัยให้สอดคล้องตามความต้องการ และการใช้ของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. การใช้บริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์
มหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านประเภท วัตถุประสงค์และปัญหาในการใช้บริการ
ข่าวสารทันสมัย
2. ความต้องการของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ
ต่อบริการข่าวสารทันสมัย
3. เปรียบเทียบประเภทบริการข่าวสารทันสมัยที่อาจารย์ต้องการ
ตามสาขาวิชาที่สังกัด และวัตถุประสงค์ในการใช้บริการข่าวสารทันสมัย

สมมติฐาน

1. อาจารย์คณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ใช้
รายชื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการวิจัย
2. ประเภทของบริการข่าวสารทันสมัยที่อาจารย์คณะ เกษศาสตร์
ต้องการแตกต่างกันไปตามสาขาวิชาที่สังกัด และวัตถุประสงค์ในการใช้บริการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการใช้และความต้องการ
บริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์ประจำคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ
6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในปีการศึกษา 2534
จำนวนทั้งสิ้น 371 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้ที่กำลังอยู่ระหว่างลาศึกษาต่อ ลาคลอบบุตร
ลาอุปสมบท และฝึกอบรมหรือดูงาน และไม่รวมคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร เนื่องจากในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่ได้รับอนุมัติตั้งเป็นคณะ
เกษศาสตร์

2. บริการข่าวสารทันสมัยที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ประยุกต์จากแนวคิด
การแบ่งประเภทบริการข่าวสารทันสมัยของ Kemp (1979) และ Blick

(1986) รวบรวมเป็นประเภทของบริการข่าวสารทันสมัย 6 ประเภท ดังนี้

1. รายชื่อหนังสือใหม่ (New Accession List)
2. ข่าวสารห้องสมุด (Library Bulletin)
3. บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศ (Selective Dissemination of Information-SDI)
4. บริการเวียนวารสาร (Journal Routing)
5. บริการหน้าสารบัญวารสาร (Contents Page Routing)
6. บริการจัดแสดงหรือนิทรรศการสิ่งพิมพ์ใหม่ (Display)

เช่น การจัดแสดงหนังสือใหม่
และการจัดแสดงวารสารใหม่

3. ห้องสมุดที่ใช้เป็นแหล่งศึกษาการจัดบริการข่าวสารทันสมัยสำหรับ
อาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ได้แก่ ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ สำหรับคณะ เกษศาสตร์
ที่ไม่มีห้องสมุดคณะ ได้แก่ คณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่ ใช้หอสมุดกลาง และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์ ใช้หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนในการวิจัยมีดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบริการข่าวสารทันสมัยจากหนังสือ วารสาร
งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ใช้แบบสอบถาม 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุด
คณะ เกษศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพการจัดบริการข่าวสารทันสมัย
ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประเภทของบริการข่าวสารทันสมัยที่ห้องสมุดจัด
บริการ บุคลากรที่รับผิดชอบ นโยบายการจัดบริการ การประชาสัมพันธ์

ปัญหาในการดำเนินงาน และ โครงการในการจัดบริการข่าวสารทันสมัย

ตอนที่ 2 การจัดบริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภททั้ง 6 ประเภท ได้แก่ รายชื่อหนังสือใหม่ ข่าวสารห้องสมุด บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศ บริการเวียนวารสาร บริการหน้าสารบัญวารสาร และบริการจัดแสดงหรือนิทรรศการสิ่งพิมพ์ใหม่

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม การใช้และความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ เนื้อหาในแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ ได้แก่ สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยที่สังกัด และสภาพการผลิตผลงานทางวิชาการ

ตอนที่ 2 การใช้ และปัญหาในการใช้บริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภท ที่ห้องสมุดจัดบริการ

ตอนที่ 3 ความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภทในด้านกำหนดออก วิธีจัดบริการ และวัตถุประสงค์ในการใช้บริการ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ทั้ง 2 ชุด ไปทดสอบ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถาม ชุดที่ 1 การจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์และห้องสมุดที่เกี่ยวข้องไปทดสอบกับบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แห่งละ 1 คน รวม 4 คน

3.2 นำแบบสอบถาม ชุดที่ 2 การใช้และความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ไปทดสอบอาจารย์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 10 คน อาจารย์คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และอาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

4. รวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามชุดที่ 1 การจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้องส่งให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ 4 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง 2 คน รวม 6 คน และแบบสอบถามชุดที่ 2 การใช้บริการและความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ส่งให้แก่ อาจารย์ประจำคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 6 แห่ง จำนวน 371 คน

5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Packages for the Social Sciences/ Personal Computer Plus (SPSS/PC+))

6. นำเสนอผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสภาพการรับใช้และปัญหาในการใช้บริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐ
2. ทราบความต้องการของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ต่อบริการข่าวสารทันสมัย
3. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง จัดและปรับปรุงบริการข่าวสารทันสมัยให้สอดคล้องตามความต้องการและการรับใช้

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บริการข่าวสารทันสมัย	หมายถึง	บริการแนะนำเอกสารและสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่ห้องสมุดได้รับบริการข่าวสารทันสมัยมีหลายประเภท ได้แก่ รายชื่อหนังสือใหม่ ข่าวสารห้องสมุด บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารนิเทศ บริการเวียนวารสาร บริการ
----------------------	---------	---

หน้าสารบัญวารสาร และบริการ
จัดแสดงหรือนิทรรศการสิ่งพิมพ์
ใหม่

รายชื่อหนังสือใหม่	หมายถึง บริการเผยแพร่รายชื่อเอกสาร สิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่ห้องสมุดได้รับ โดยเสนอรายชื่อของเอกสาร สิ่งพิมพ์ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่ และรายชื่อวารสารใหม่ที่ห้องสมุด ได้รับ
ข่าวสารห้องสมุด	หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น ประกอบด้วย บทความทางวิชาการ ข่าวต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น ข่าวการประชุม รวมถึง สถิติต่าง ๆ ของห้องสมุด
บริการเวียนวารสาร	หมายถึง บริการจัดส่งวารสารหมุนเวียน ไปให้ผู้ใช้ห้องสมุดตามความสนใจ ที่ผู้ใช้แจ้งไว้
บริการเวียนหน้า สารบัญวารสาร	หมายถึง บริการแจ้งให้ผู้ใช้ทราบถึง รายการบทความจากวารสาร ใหม่ ๆ ที่ห้องสมุดได้รับ โดย การถ่ายสำเนาหน้าสารบัญ วารสาร หรือจัดทำสำเนา เฉพาะชื่อบทความที่น่าสนใจ
บริการคัดเลือกและ เผยแพร่สารนิเทศ	หมายถึง บริการคัดเลือกสารนิเทศตาม ความสนใจของผู้ใช้แต่ละคน เมื่อมีสารนิเทศที่ห้องสมุดได้รับ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ห้องสมุดก็จะแจ้งให้ทราบ